

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 92

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 11. 6. 2010

Uložení povinnosti uhradit náklady řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu, pokud řízení bylo zastaveno

Jestliže je řízení, které bylo zahájeno z moci úřední z důvodu porušení právní povinnosti účastníka řízení, zastaveno podle § 66 odst. 2 správního řádu, nelze uložit povinnost k úhradě nákladů řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu, pokud důvodem pro zastavení řízení byla skutečnost, že nebylo prokázáno porušení právní povinnosti nebo tato povinnost zanikla. Bylo-li řízení zastaveno z jiných důvodů, ačkoliv bylo porušení právní povinnosti prokázáno, lze uložit povinnost k úhradě nákladů řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu samostatným rozhodnutím. Je však nutné, aby porušení právní povinnosti bylo uvedeno ve výrokové části usnesení o zastavení řízení.

Odůvodnění:

Poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu se zabýval otázkou ukládání povinnosti uhradit náklady řízení paušální částkou podle § 79 odst. 5 správního řádu v případě, jde-li o uložení této povinnosti v řízení o správním deliktu leteckého dopravce, které bylo zastaveno podle § 66 odst. 2 správního řádu. Důvodem zastavení řízení byl zánik trestnosti uvedeného deliktu. V jiném případě šlo o řízení o správním vyhoštění, které bylo zastaveno s ohledem na nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života cizince.

V prvním případě dopravil letecký dopravce na území České republiky cizince bez potřebného víza, čímž porušil povinnost stanovenou v § 104 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Na základě této skutečnosti bylo zahájeno řízení o správním deliktu podle § 156 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. V průběhu správního řízení došlo ke změně předpisů

Evropské unie,¹ v jejímž důsledku zanikla odpovědnost dopravce za správní delikt a k uložení sankce již nemohlo dojít.² Z tohoto důvodu bylo řízení o správním deliktu zastaveno podle § 66 odst. 2 správního řádu.

V této souvislosti vyvstala otázka, zda lze dopravci uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou podle § 79 odst. 5 správního řádu. Podle tohoto ustanovení správní orgán uloží povinnost uhradit náklady řízení paušální částkou účastníkovi, který řízení vyvolal porušením právní povinnosti. Tato situace nastala, neboť dopravce porušil povinnost stanovenou v § 104 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. a v důsledku toho bylo zahájeno řízení o správním deliktu. Po změně právních předpisů však zanikla trestnost deliktu. Při určitém zjednodušení (v daném případě je situace složitější, neboť se změna nedotkla přímo formulace povinnosti dopravce v zákoně č. 326/1999 Sb.) lze říci, že zanikla právní povinnost, jejímž porušením dopravce vyvolal správní řízení o správním deliktu. Poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu je názoru, že i v případě ukládání povinnosti uhradit náklady řízení je třeba vycházet ze skutkového a právního stavu v době rozhodování, nikoli v době zahájení řízení. Lze poukázat i na formulaci § 79 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se povinnost nahradit státu náklady spojené s projednáváním přestupku uloží občanovi, který byl uznán vinným z přestupku, případně navrhovateli, bylo-li řízení zahájené na jeho návrh zastaveno podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) nebo j). Proto by dopravci v popsaném případě neměla být uložena povinnost k úhradě nákladů podle § 79 odst. 5 správního řádu.

Poněkud odlišná je situace ve druhém případě. Cizinec porušil povinnost pobývat na území České republiky pouze s platným cestovním dokladem a vízem, pokud tento zákon nestanoví jinak, stanovenou v § 103 písm. n) zákona č. 326/1999 Sb. Tato skutečnost zakládá důvod pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 a 2 citovaného zákona. V průběhu řízení o správním vyhoštění byly zjištěny takové osobní a rodinné vazby cizince na území České republiky, že rozhodnutí o správním vyhoštění nebylo možné s ohledem na § 119a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb.³ vydat. Řízení tedy bylo podle § 66 odst. 2 správního řádu zastaveno. V tomto případě nebylo v průběhu řízení

¹ Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 265/2010 ze dne 25. března 2010, kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 562/2006, byly s účinností od 5. 4. 2010 změněny podmínky pobytu držitelů dlouhodobých víz na území smluvních států Schengenské dohody. Cizinec v daném případě byl držitelem dlouhodobého víza, které jej však v době přiletu na území České republiky neopravňovalo ke vstupu na její území.

² Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 113/2006 ze dne 26. července 2007.

³ § 119a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. zní: „Rozhodnutí o správním vyhoštění podle § 119 nelze vydat, jestliže jeho důsledkem by byl nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince.“

zpochybněno porušení povinnosti ze strany cizince, důvodem pro zastavení řízení byla výlučně skutečnost plynoucí z jiného právního předpisu, tedy že důsledkem rozhodnutí by byl nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života cizince.

V závěru poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 42 ze dne 18. 9. 2006 týkajícím se ukládání náhrady nákladů řízení paušální částkou se s odkazem na § 79 odst. 2 správního řádu uvádí, že rozhodnutí ve věci nákladů řízení může být vydáno samostatně, a tedy dříve než je vydáno rozhodnutí ve věci samé nebo teoreticky i dodatečně. Na druhou stranu se lze setkat s názorem, že předpokladem pro uložení povinnosti uhradit náklady řízení paušální částkou je autoritativní konstatování porušení právní povinnosti účastníkem řízení.⁴ Ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu umožňuje, aby se ten, kdo svým protiprávním jednáním vyvolal správní řízení, alespoň zčásti podílel na hrazení nákladů, které s tímto řízením vznikly správnímu orgánu. V tomto případě porušení právní povinnosti není rozporováno, je však nutné jej zahrnout do výrokové části usnesení o zastavení řízení. O povinnosti uhradit náklady řízení paušální částkou podle § 79 odst. 5 správního řádu by v případě zastavení řízení ve věci muselo být vydáno samostatné rozhodnutí, proti kterému má účastník řízení možnost podat odvolání.

⁴ Viz rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 5 Ca 146/2007 ze dne 21. dubna 2010